KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

# Sprawdzian z romantyzmu

## Grupa A

**1.** (1 pkt) **B, C**

**2.** (1 pkt) **B, D**

**3.** (3 pkt) **1. F; 2. F; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

**4.** (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

**5.** (4 pkt) **1–D, 2–A, 3–B, 4–C** — po 1 pkt za parę

**6.** (3 pkt) **(1) Hohenlinden; (2) Somosierrę; (3) Szpilbergu** — po 1 pkt za lukę

**7.** (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Konrad w Wielkiej Improwizacji żąda od Boga przede wszystkim władzy nad duszami ludzkimi, czyli rządu dusz, by móc poprowadzić naród ku wyzwoleniu i szczęściu. Domaga się tej władzy niemal jako równy od równego — co jest bluźnierczym szczytem jego pychy. Konrad stawia się na pozycji poety-wieszcza, który czuje i cierpi więcej niż cały naród, i twierdzi, że miłuje go bardziej niż Bóg, który jest jedynie mądrością, a nie uczuciem. Kulminacyjnym momentem jest niemal wypowiedziane bluźnierstwo, gdy Konrad urywa zdanie „Krzyknę, żeś Ty nie ojcem świata, ale…", a słowo „Carem!" wypowiada Głos Diabła; bohater pada zemdlony, co ratuje go przed potępieniem. Wzorcowa odpowiedź musi zawierać dwa elementy: żądanie władzy nad duszami (rządu dusz) oraz pychę i buntowniczą postawę Konrada wobec Boga, który jest oskarżany o obojętność na cierpienie narodu. Pamiętaj, że samo wskazanie „władzy" bez wyjaśnienia jej celu i kontekstu buntu może nie wystarczyć do zdobycia pełnych 2 punktów.
Punktacja: Żądanie miłości nad ludźmi / rządu dusz (władzy nad ludzkimi sercami i czynami) (1 pkt); uzasadnienie, że chce uszczęśliwić naród/ludzkość lub że czuje się równy Bogu w sile twórczej i miłości do ludzi (1 pkt).

**8.** (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Aldona zamknęła się w wieży z miłości do męża. Wiedziała, że Walter Alf planuje zemstę na Krzyżakach i wróci kiedyś do Malborka. Chciała być blisko niego — słyszeć chociaż głos rycerza przechodzącego obok wieży, może rozpoznać ukochanego. Mówiła: „niech twarz odmieni... jeszcze serce moje z daleka nawet kochanka odgadnie". Zamurowanie w wieży było aktem desperackiej miłości i poświęcenia — żywcem pogrzebała się, by czekać na jednego człowieka.
Punktacja: Wskazanie miłości do Waltera Alfa jako głównej motywacji zamknięcia się w wieży (1 pkt); wyjaśnienie, że Aldona chciała czekać na powrót męża i rozpoznać go choćby po głosie, a zamurowanie było aktem poświęcenia i desperackiej miłości — żywcem pogrzebała się dla jednego człowieka (1 pkt).

**9.** (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Wajdelota przemawia do Niemców, ale jego słowa trafiają w Witolda, który siedzi na uczcie jako sprzymierzeniec Zakonu. Wylicza postawy Litwinów po upadku ojczyzny: polegli, samobójcy, ukrywający się, wreszcie ci, którzy żyją wśród wrogów. Zarzuca zdrajcom, że wyrzekli się narodu i mowy — w zaświatach przodkowie nie poznają głosu potomków mówiących po niemiecku.
Punktacja: Wskazanie adresata ukrytego: Witold i jego wodzowie (Litwini sprzymierzeni z Zakonem) — 1 pkt. Wyjaśnienie zarzutu: zdrada ojczyzny i wyrzeczenie się jej języka; po śmierci przodkowie nie rozpoznają zdrajców mówiących po niemiecku — 1 pkt. Maks. 2 pkt.

**10.** (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Henryk przypomina, że o tej samej porze Brutusowi ukazał się geniusz Cezara, i czeka na podobne widzenie — widzi siebie jako bohatera historycznej chwili, a Pankracego jako człowieka bez imienia, bez przodków, bez anioła stróża, który może zacząć nową epokę. Potem prosi ojców, by dali mu lwie serca i wiarę ślepą, nieubłaganą, wrzącą. Nazywa siebie synem stu pokoleń, ostatnim dziedzicem ich cnót i błędów — ma świadomość, że broni świata, który na nim się kończy.
Punktacja: Wyjaśnienie odwołania: oczekuje widzenia jak Brutus przed rozstrzygającą bitwą, traktuje spotkanie jako chwilę dziejową; Pankracego widzi jako człowieka bez imienia i przodków, który może zacząć nową epokę (1 pkt) + wskazanie prośby do przodków: o lwie serca i ślepą, nieubłaganą wiarę; Henryk nazywa siebie synem stu pokoleń, ostatnim dziedzicem ich cnót i błędów (1 pkt). Maks. 2 pkt.

## Grupa B

**1.** (1 pkt) **B**

**2.** (1 pkt) **B**

**3.** (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

**4.** (3 pkt) **1. F; 2. F; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

**5.** (4 pkt) **1–D, 2–A, 3–B, 4–C** — po 1 pkt za parę

**6.** (3 pkt) **(1) Janku, co psom szył buty; (2) napoleońskich; (3) Kazimierzu z niewoli rosyjskiej** — po 1 pkt za lukę

**7.** (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Henryk wchodzi między rewolucjonistów, bo chce ich zobaczyć, a gdy Przechrzta błaga o odwrót, odpowiada: chcę tego snu dokończyć, i wspina się na odłamek muru, by lepiej patrzeć. Choć gardzi tymi ludźmi, myśli o nich jak o materiale na dzieło: prosi Boga, by mógł w jedno słowo zamknąć ten nowy świat, a to słowo będzie poezją przyszłości; wcześniej mówi, że poezja to wszystko ozłoci kiedyś. Dlatego głos w powietrzu znowu mu przypomina, że układa dramat.
Punktacja: Wskazanie postawy obserwatora zachwyconego widowiskiem, np. chce tego snu dokończyć, wspina się na mur, by lepiej widzieć (1 pkt) + wskazanie ambicji zamknięcia nowego świata w słowie, poezji przyszłości, albo słów, że poezja to wszystko ozłoci kiedyś (1 pkt). Maks. 2 pkt.

**8.** (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Zosia bez ustanku woła baranka, ale ten zawsze trzyma się z daleka; goni motylka różeczką i już, już go chwyta, lecz motylek zawsze ucieka. Obraz pokazuje wieczne, bezowocne dążenie do czegoś, co się wymyka. Oddaje też jej życie: zajmowała się ulotnymi przyjemnościami – zefirkiem, wiankiem, motylkiem – zamiast prawdziwych uczuć, więc teraz nic nie może uchwycić.
Punktacja: 1 pkt – opis obrazu: baranek jest zawsze z daleka, motylek zawsze ucieka, choć Zosia prawie go chwyta. 1 pkt – interpretacja: pogoń za tym, co ulotne i nieosiągalne; niespełnienie, wieczne dążenie bez celu; odpowiednik jej życia bez miłości (ulotne przyjemności zamiast prawdziwego uczucia). Maks. 2 pkt.

**9.** (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Tłum przed zamkiem żartuje, kłóci się i plotkuje; gdy pojawia się garbaty elegant, wszyscy zajmują się nim i opowiadaniem anegdoty o nim — i przegapiają przejście cara. Sami to przyznają, po czym idą tańczyć, bo z beczek leje się wino. Słowacki pokazuje lud rozproszony i bierny, który nie rozumie powagi chwili — koronacji zaborcy na króla Polski.
Punktacja: Charakterystyka tłumu: ciekawski, rozproszony, zajęty drobiazgami i plotką, skłonny do żartów i rozrywki (wino z beczek) zamiast do refleksji nad chwilą (1 pkt); wymowa: lud nie dostrzega wagi wydarzenia (koronacji cara na króla Polski) — satyra na bierność i niedojrzałość społeczeństwa, którą Słowacki łączy z klęską zrywu (1 pkt).

**10.** (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Widzenie księdza Piotra to mistyczna scena z III części Dziadów Mickiewicza, w której tytułowy mnich otrzymuje prorocze objawienie dotyczące losów Polski i jej mesjanistycznej roli. W wizji pojawia się postać ukrzyżowanego narodu — Polska przedstawiona jest jako Chrystus narodów, a krzyż, na którym naród zostaje rozpięty, jest ukuty „z trzech wyschłych ludów, jak z trzech twardych drzew" — to trzech zaborców: Rosja, Prusy i Austria. Aby otrzymać pełne punkty, uczeń musi jednoznacznie wskazać, że trzy drzewa (trzy wyschłe ludy) odnoszą się do trzech mocarstw rozbiorowych, które zniewolily Polskę, oraz powiązać ten obraz z ideą mesjanizmu narodowego — Polska cierpi jak Chrystus, ale jej męka ma zbawczy sens dla całej Europy lub ludzkości. Warto też zaznaczyć, że wizja ma charakter typowo romantyczny: łączy sferę religijną z narodową i polityczną, a cierpienie narodu zostaje wpisane w porządek boski. Dodatkowym atutem odpowiedzi będzie odwołanie do kontekstu historycznego — rozbiorów z lat 1772, 1793 i 1795 — oraz do mesjanizmu jako filozofii epoki romantyzmu, głoszącego odkupicielską misję Polski. Pamiętaj, że samo wymienienie trzech zaborców bez powiązania z symboliką cierpienia i mesjanizmem może nie wystarczyć do zdobycia maksymalnej liczby punktów.
Punktacja: Trzy wyschłe ludy / trzy drzewa to trzy państwa zaborcze (Rosja, Prusy, Austria), z których zbudowano krzyż męki Polski (1 pkt); krzyż „na całą Europę ramiona" — cierpienie narodu ukazane jako męka Chrystusa, zapowiedź jego odkupienia (1 pkt).

## Skala ocen (orientacyjna, 23 pkt w każdej grupie)

| | |
|---|---|
| bardzo dobry (5) | 21–23 pkt |
| dobry (4) | 18–20 pkt |
| dostateczny (3) | 12–17 pkt |
| dopuszczający (2) | 7–11 pkt |
| niedostateczny (1) | 0–6 pkt |

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/romantyzm**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.